

Quinze anys amb Cañellas

Les institucions autonòmiques de Balears compleixen quinze anys, amb la figura de Gabriel Cañellas, fundador del Partit Popular i president de les Illes (1983-1995), planant sobre la crisi del principal partit de l'arxipèlag.

Les institucions autonòmiques de Balears fan quinze anys. Va ser el 31 de maig de 1983 quan es constituïa el primer Parlament autònom, a la seu provisional de la Llonja, que durant el juny va veure la investidura de Gabriel Cañellas Fons com a primer president del Govern balear. Un càrrec que, com és prou conegut, va mantenir sense interrupcions fins el juliol de 1995. Aquell mes, fruit de l'escàndol de l'anomenat cas Túnel de Sóller, Cañellas es veié obligat a dimitir després que José María Aznar li ho va demanar expressament. "No puedes ser una piedra en mi camino hacia la Moncloa", li va dir.

Quan es compleix el quinzè aniversari de l'autonomia balear, el nom de Gabriel Cañellas continua en primera línia de la vida política. Alliberat de responsabilitats penals per la prescripció, segons la sentència del cas Túnel de Sóller dictada el juliol de 1997, l'ex-president intenta mantenir les més altes cotes possibles de poder dins el PP insular. Però res ja no és igual com abans, quan el partit que ell fundà i organitzà era un tot monolític, on res no passava ni ningú es *movia* sense que el president —del Govern balear, del grup parlamentari i del partit— ho autoritzàs. Ara, ben al contrari, tot i tothom es mou.

Els moviments. De resultes de la crisi de juliol de 1995 Cañellas dimití de president del govern i del partit. Cristòfol Soler i Joan Huguet el substituïren en els càr-

Imatge de la crisi de 1996, encara no resolta. En primer pla Cristòfol Soler. Al fons, a l'esquerra, Gabriel Cañellas, i a la dreta, Joan Verger.

Jaume Matas durant el debat d'investidura, al juny de 1996. L'actual president del Govern balear sembla haver aconseguit el suport de Madrid per ésser candidat el 1999.

recs. Però les aigües en el PP balear no es calmaren, ni de prop fer-hi. Un any més tard, la conxorxa contra Soler provocà la seva dimissió, a més de la substitució d'Huguet per Joan Verger al capdavant del partit. Eren els mesos de maig i juny de 1996.

La conxorxa havia deixat sol Soler davant la coalició d'interesos dels canyellistes i vergeristes. Després del cop de palau que portà Matas a la presidència, semblava, doncs, que el repartiment d'àrees de poder s'havia consolidat a la fi. Però no va ser així. Ben aviat es va veure que al Consolat de la Mar –seu del govern– Jaume Matas inspirava noves formes de govern i que aspirava ser quelcom més que el simple hereu de Canellas i del canyellisme.

A poc a poc, i com ja havia passat amb Soler, les relacions entre l'actual president i el primer ex-president es refredaren. Sobretot perquè Matas, amb el suport d'alguns batlles de Mallorca i del nucli de consellers més fidels, començà a teixir la seva pròpia xarxa de poder. Naixia el matisme, la tercera família popular de Balears.

Joan Verger, tradicionalment enfrontat a Canellas, havia fet el "pacte de la conspiració" contra Soler per raons estrictament con-

Només si el Partit Popular arraona al màxim Gabriel Canellas, Unió Mallorquina s'avindrà a parlar d'un hipotètic pacte.

junturals. De fet, tot el PP era una conjuntura política inestable, a l'espera que es resolgués el cas del túnel de Sóller. Quan l'estiu de 1997 es va veure que Canellas no era condemnat i que l'ex-president, després d'unes vacances al Canadà, tornava a la càrrega per intentar recuperar bona part del poder al qual havia hagut de renunciar, el vergerisme començà a pensar si no podia resultar perjudicat per al retorn de Canellas. El mateix degueren pensar els matistes. Tant per als uns com per als altres, una sentència judicial contrària a Canellas hauria estat una gran ajuda. Però no va ser així, per a desesperació, val a dir també, de la direcció estatal del

PP, per a la qual la supervivència política de Canellas s'ha convertit en un vertader maldecap.

A partir de la tardor de 1997 la situació dins el PP torna a ser delicada. Els moviments de Canellas semblen indicar que per ventura no vol un retorn a la presidència, però sí almenys una presència que li assegurí poder. A començament d'aquest any ja no n'hi ha dubte i vergeristes i matistes veuen amb preocupació que l'ex-president fa declaracions cada vegada més agosarades i en confrontació directa tant amb el president del partit, Verger, com amb el del govern, Matas.

Fa només unes setmanes, les discrepàncies es feren tan evidents que ja no les pot negar ningú. Canellas digué que "seria bo" que el PP balear també, a imitació del PSOE, fes unes primàries per designar candidat. Tot un míssil dirigit contra Matas, ja que fins aquell moment ningú no l'havia qüestionat com a candidat pel 1999.

Els canellistes fan moviments que intenten controlar el comitè electoral, per tenir poder de decisió per imposar candidats. La idea no és tant la de disputar a Matas el lloc de cap de llista, com poder disposar d'una nodrida representació d'escons en el grup parlamentari que sorgeixi de les eleccions autonòmiques de l'any que vé. D'aquesta manera el control de l'acció governamental i del grup parlamentari estaria assegurada.

De com es resolgui aquesta pugna no depèn només el qui, quant i com controla què dins el PP, sinó també les possibilitats de continuar governant després de les eleccions autonòmiques de 1999.

El suport de Madrid. El passat divendres dia 29, el vice-president del govern espanyol, Francisco Álvarez Cascos es desplaçà a Mallorca per participar en un sopar multitudinari del PP.

Durant l'acte, el president Matas va fer un discurs sorprenent. Atacà durament el PSOE i el PSM –res de nou–, però per primera vegada no carregà contra Unió Mallorquina. De fet, ni l'anomenà.

Curiosa circumstància, que res no tenia d'accidental.

Joan Verger sempre ha defensat que el PP tindrà molt difícil revalidar la majoria absoluta que ara té a la cambra balear. Verger és un fervent partidari de refer ponts de diàleg amb la Unió Mallorquina de Maria Antònia Munar. Aquesta estratègia ha xocat sempre amb el canellisme, per al qual un dels objectius primordials ha estat sempre el de fer el màxim mal possible a UM des que aquest partit es deslligà del PP (1992, amb la destitució de Munar com a consellera de Cultura del govern Canellas) i sobretot des que Munar aconseguí refundar com a força nacionalista de centre UM (primavera de 1993). Entre 1993 i 1995 el PP de Canellas es dedicà intensament a promoure el transfuguisme de regidors i càrrecs d'UM cap al PP. En aquell període també va fer valer la majoria absoluta –que tenia gràcies a un trànsfuga del PSOE– en el Parlament per aprovar l'augment del 3% al 5% dels vots com a mínim per obtenir representació en la cambra autonòmica. Una mesura clarament dirigida contra UM. Aquesta estratègia fracassà quan UM aconseguí dos diputats que permeteren el pacte entre PSOE, PSM i UM (amb el suport extern d'EU) en el Consell de Mallorca, que desplaçà el PP a l'oposició, tot i mantenir la majoria absoluta en el Parlament.

Des que hi ha un govern de centre-esquerra en el Consell de Mallorca, i sobretot arran de les successives crisis del PP, Verger ha defensat cada vegada amb més força la necessitat de refer ponts amb UM. Verger està convençut –i així ho semblen indicar les enquestes que si bé no es fan públiques, corren com a rumor– que el PP es quedarà amb 27 o 28 diputats –el 1995 en va obtenir 31– i que per tant, per continuar governant, el pacte amb UM esdevé imprescindible.

Matas havia estat tradicionalment un seguidor de les tesis anquiladores d'UM. D'aquí que el seu discurs del passat dia 29 va ser tota una sorpresa. Què ha passat? És impossible assegurar-ho,

ARXIU

Joan Verger sempre ha defensat que el PP tindrà molt difícil revalidar la majoria absoluta que ara té a la cambra balear. Verger és un fervent partidari de refer ponts de diàleg amb la Unió Mallorquina de Maria Antònia Munar.

però tot indica que existeix algun tipus de pacte entre el vergerisme i el matisme per arraconar Canellas. Aquest pacte sembla "beneït" per Madrid i el mateix Cascos pot haver donat garanties absolutes a Matas en la seva darrera visita a Mallorca.

La conclusió és clara: només si el PP arracona al màxim Canellas, UM s'avindrà a parlar d'un hipotètic pacte. Només amb un pacte amb UM, el PP pot aspirar a governar. Així que...

Miquel Payeras

fundació
BANCAIXA

**Del 8 al 14
de juny**

AGENDA

8 Dilluns Conferència

Cicle: La reforma de l'I.R.P.F.
"El Informe de la comisión en la reforma del I.R.P.F."
Canelo Lozano.
Catedràtic de Dret Financer de la Universitat de València.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

9 Dimarts Mediambientals

Cicle: Arquitectura, Urbanisme i Medi Ambient.
"El sistema urbà des de la perspectiva socioecològica"
Ramón Folch.
Biòleg.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

Exposicions

"XXV Premi Bancaixa de Pintura i Escultura".
Sala d'Exposicions.
Des de l'11 de juny fins al 12 de juliol.

"25 anys del Premi de Pintura i Escultura".
Sala d'Exposicions (4a planta).
Des de l'11 de juny fins al 12 de juliol.

CENTRE CULTURAL

Plaza de Tetuán, 23. Tel. 98 397 58 64. Valencia

www.bancaja.es